

JEL Classification: E58

Рогальов Олександр Андрійович

*Студент 4 курсу факультету фінансів та банківської справи
Одеського національного економічного університету
м. Одеса, Україна*

Науковий керівник: Жердецька Лілія Вікторівна

*д.е.н., зав. кафедри банківської справи
Одеського національного економічного університету*

ЦИФРОВІ ВАЛЮТИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ

Тези присвячено узагальненню основних концепцій цифрових валют. Розглянуто типологію цифрових валют; на цій основі виділені віртуальні валюти, криптовалюти, стейблкоїни та цифрові валюти центральних банків. Визначено специфіку та шляхи розвитку кожного з типу цифрових валют.

Ключові слова: *цифрові валюти, криптовалюта, стейблкоїн, цифрові валюти центральних банків.*

Важко уявити сучасний світ без наявності грошей, котрі є невід'ємною складовою товарно-грошових відносин суспільства. Вже у ХХ ст. гроші становляться фіатними, емітуються та пускаються в обіг перші безготівкові гроші. Та врешті решт з бурхливим розвитком індустрії ІТ на межі 2010-х років з'являються перші цифрові валюти [3].

Цифрова валюта — це загальний термін, який можна використовувати для опису різних типів валют, які існують в електронній сфері. Загалом, існує три різні типи валют:

1. Віртуальні валюти — це нерегульовані цифрові валюти, які контролюються розробниками або організацією-засновником, що складається з різних зацікавлених сторін, залучених до процесу. Віртуальні валюти також можна алгоритмічно керувати за допомогою визначеного мережевого протоколу. Прикладом віртуальної валюти є токен ігрової мережі, економіка якого визначається і контролюється розробниками.

2. Цифрові валюти центрального банку (ЦВЦБ) — це регульовані цифрові валюти, що випускаються центральним банком країни. ЦВЦБ може бути доповненням або заміною традиційної фіатної валюти. На відміну від фіатної валюти, яка існує як у фізичній, так і в цифровій формі, ЦВЦБ існує виключно в цифровій формі. Деякі з країни розглядають плани запуску цифрової версії своїх рідних фіатних валют. Наприклад Англія, Швеція, Китай, Україна та інші.

ЦВЦБ мають ефективно виконувати функції фіатних грошей. Зокрема, ЦВЦБ, що зберігається на рахунках, може бути засобом обігу. Окрім цього, ЦВЦБ може мати додаткові переваги порівняно з готівковими та безготівковими

коштами, зокрема завдяки підвищеній надійності, оскільки всі рахунки зберігаються в центральному банку.

ЦВЦБ має обмінюватись без обмежень на готівкові або безготівкові кошти у співвідношенні 1:1 [2].

3. Криптовалюта — це цифрова або віртуальна валюта, яка захищена криптографією, що означає, що її майже неможливим підробити або подвійно витратити. Багато криптовалют є децентралізованими мережами, заснованими на технології блокчейн — розподіленої книги, створеної за допомогою розрізної мережі комп'ютерів. Визначальною особливістю криптовалют є те, що вони, як правило, не випускаються жодним центральним органом влади, що робить їх теоретично несприйнятливими до державного втручання або маніпуляцій. [6]

Станом на 20.05.2022 на ринку існують 19 388 різних криптовалют, котрі розділяють на монети та токени. Монети мають власну мережу блокчейну, котрий був створений під конкретну монету, а токени використовують блокчейн мережу іншої монети.

За питомою вагою до загальної ринкової капіталізації криптовалюти, можна виділити наступні 10 найпопулярніших криптоактивів на ринку: Bitcoin, Ethereum, Tether, BNB, Binance USD, TerraUSD, USD Coin, XRP, Solana, Cardano (рис. 1).

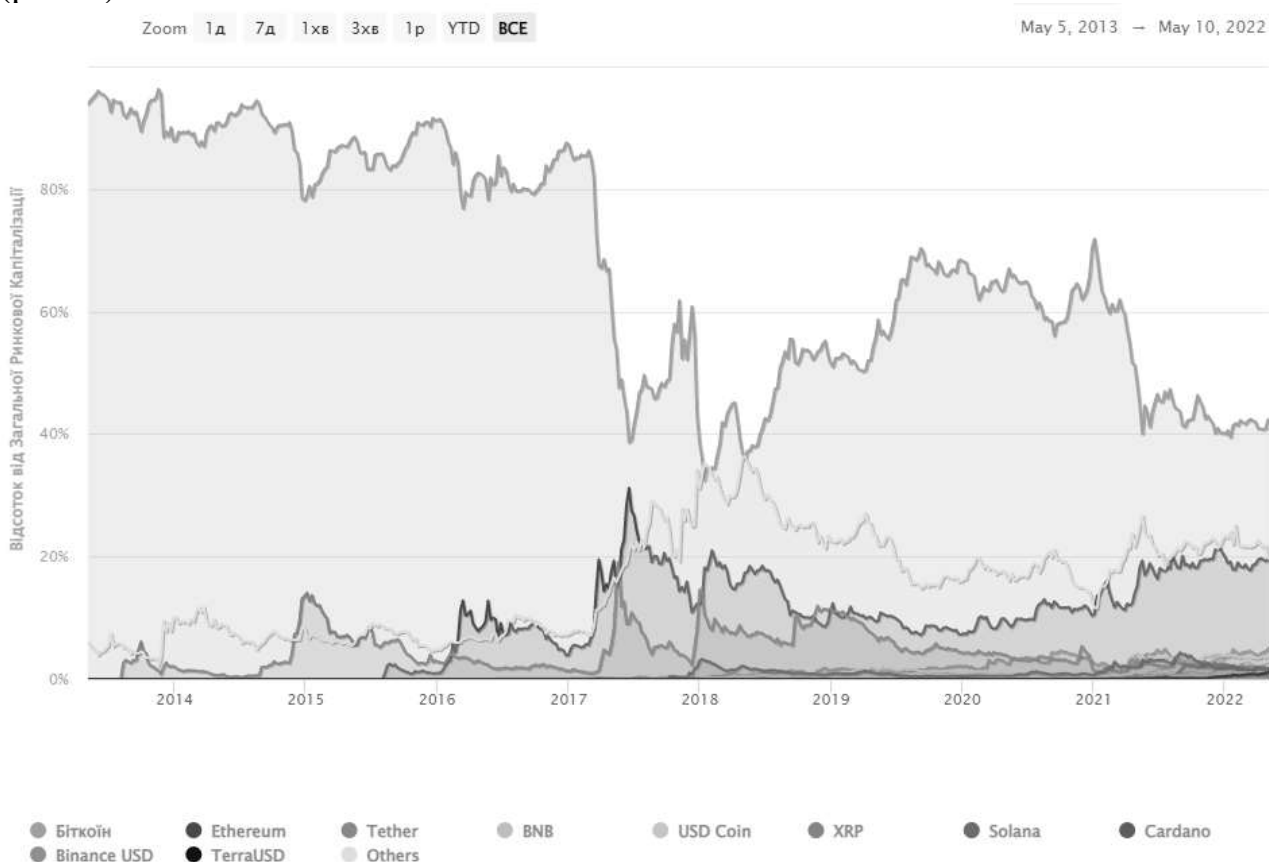

Рис. 1 Основні криптоактиви за відсотком питомої ваги від загальної ринкової капіталізації на період 2013-2022 рр.

1. Bitcoin – одна з найперших та найпопулярніших криптоактивів сьогодення зі своєю блокчейн платформою, котра використовується у сотнях інших популярних криптовалют. [<https://ru.investing.com/crypto/bitcoin>]

2. Ethereum - це криптовалюта та платформа для створення децентралізованих онлайн-сервісів на базі блокчейна (децентралізованих додатків), що працюють на базі розумних контрактів. Реалізовано як єдину децентралізовану віртуальну машину. Мережа була запущена 30 липня 2015 року [5].

Серед криптовалют виділяють так звані стейблкоїни. Стейблкоїни – це криптовалюти, ціну котрих підкріплюють до вартості «стабільного» резервного активу (вартістю іншими валютами, товарами чи фінансовими інструментами).

Таким чином, стейблкоїни намагаються об'єднати в собі найкраще від криптовалют та фіатних грошей. Від перших – децентралізованість та анонімність, від других – стабільність.

3. Tether - криптовалютний токен, випущений компанією Tether Limited, яка стверджує, що його вартість на 20 відсотків забезпечується запасами доларів США, що зберігаються на її банківських рахунках. Основна ідея розробників цього токена полягає в наданні учасникам криптовалютного ринку можливості користуватися стабільним цифровим активом («стейблкоїном»), курс якого прив'язаний до курсу долара США і не має таких сильних коливань, як курси інших криптовалют.

4. Binance Coin або скорочено BNB — криптовалюта, випущена найбільшою криптобіржою Binance. За ринковою капіталізацією 19 лютого 2021 року обійшла більшість криптовалют і стала третьою в світі після Bitcoin та Ethereum [3].

Незважаючи на поінформованість державних регуляторних органів про можливості й загрози, яких можна очікувати від функціонування криптовалюти, її правовий статус дуже істотно відрізняється у різних країнах: абсолютна заборона (Непал, Пакистан, В'єтнам та ін.); нейтральний статус (більшість країн світу), необхідність реєстрації та ліцензування операцій з криптовалютою (Італія, Австралія та Японія та ін.), дозвіл використовувати криптовалюту як законний платіжний засіб (острів Мен, Мексика).

В Україні на сьогодні криптовалюта знаходиться поза рамками правового поля законодавства. Вже сьогодні можна побачити тернистий шлях закону України «Про віртуальні активи» від 17.02.2022 року. Котрий уперше був одержаний Верховною Радою України ще у 11.06.2020 році. На даний момент закон ще не дійсний, проте з самим законом можна вже ознайомитися.

Закон визначає правовий режим, учасників ринку та державне регулювання обороту віртуальних активів, а також міжнародне співробітництво у сфері обороту віртуальних активів.

Тепер законодавство встановлює право власності на віртуальний актив та правочини з віртуальними активами. Завдяки закону передбачається вихід з «тіньової» частини економіки ринку віртуальних активів, котрий зараз

знаходиться у «сірій» зоні, через легалізацію українських та іноземних криптобірж, та заохочуючи національного виробника через інструмент обмеження статутного капіталу для нерезидентів.

Державне регулювання ринку віртуальних активів - здійснення державою в особі Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та Національного банку України комплексних заходів щодо упорядкування, контролю, нагляду за ринком віртуальних активів, регулювання правил функціонування постачальників послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів, а також заходів щодо запобігання і протидії зловживанням і порушенням на ринку віртуальних активів [1].

Світ вже адаптується до новітніх фінансових технологій. Поки криптобіржи з року в рік заробляють мільярди доларів на посередницьких та кредитних операціях через все більшу популяризацію криптовалют - кожна країна фінансує дослідження цифрових валют центральних банків та намагається першою створити нову продуману платіжну платформу. США та Китай вже задумуються про нові стандартизації міжнародних розрахунків, оскільки це входить у «геополітичні» інтереси обох країн. Це все майбутнє, котре на нас чекає - світ дуже трепітно адаптується до цифрових валют, щоб не створити умови для нової світової фінансової кризи.

Список використаних джерел

1. Закон України від 17.02.2022 «Про віртуальні активи URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення 20 травня 2022 року).
2. Аналітична записка за результатами пілотного проекту «Е-гривня» від Національного Банку України URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Analitichna_zapiska_E-grivnya.pdf?v=4 (дата звернення 20 травня 2022 року).
3. Офіційний сайт моніторингу ринку криптовалют «CoinMarketCap». URL: <https://coinmarketcap.com/currencies/tether/> (дата звернення 20 травня 2022 року).
4. Стаття присвячена криптовалюти Ethereum. Офіційний сайт фінансового журналу “Investopedia” URL: <https://www.investopedia.com/terms/e/ethereum.asp> (дата звернення 20 травня 2022 року).
Стаття присвячена цифровим валютам. URL: режим доступу: <https://www.investopedia.com/terms> (дата звернення 20 травня 2022 року).